

nema mál þeirra og eiga tal við þá. En maðinn sem með oss er á götunni, við hlið vora í allri baráttunni, þekkjum vér ekki. Vér sjáum honum bregða til sorgar eða gleði, en hvað berst um í brjósti hans, veit enginn nema hann einn. Jafnvel vora vildustu vini þekkjum vér svo lítið að hver getur vænt annan ótrygðar og undirmála.

„Sjáið manninn.“ — Mennt ættu að kynnast. Það er boðskapur sem þessi öld ætti að bera, kenning, er kyrkja þessara tíma ætti að ilytja. En er það gjört? Ekki hefir það verið til skamms tíma.

Dr. Campbell höfundar „Nýju guðfræðinnar“ segir að Orþodox kyrkja hafi prédikað *daudann og dóminn* en ekki *lífið og eilífðina*. Unítarar hafa sagt það sama löngu á undan Campbell, þess vegna skildu þeir sig við Orþodoxföna. En það þykir aðgengilegra og satar að taka það upp eftir „nýja spámanninum,“ af því enn sem komið er heitir hann *ekki* á kyrkjulega vísu. En látum það vera; Campbell og Unítarar hafa rétt fyrir sér í þessum efnum. Orþodoxían hefir upp til þessa tíma verið að kenna mönnum að þekkjja daudann og gröfina, dómshaginn og eilífðina, guð og Belsibul. Hún hefir um margar aldir verið að sýna þessar myndir. Þó eru menn litlu nær um þessa hluti.

Faðir Abraham hefir altaf synjað þrábeidni ríka mannsins um að koma boðum til bræðra hans. Enginn hefir þaðan komið, engar raddir þaðan heyrst. Vér vitum ekki hót meira um land eilífðarinnar en menn vissu á dögum Nóa. Vér vitum aðeins að gröfin bindur enda á þjáningarnar hér, baráttuna, kappið, framgirnina og meta þrána. Cæsar deyð og verður að moldu. Napoleon, hugumstóri Napoleon! fellur til jarðar, eins og blöðin af trjánum; ekki breytir það gangi heimsins meira en það, og líkið hans hvílir stíðnað og kalt og hljótt í gröfinni eins og líkið þitt eða mitt þegar stund vor er komin.

Þetta vitum vér um gröfina.

Þetta hefir ekki kyrkjan kent oss, heldur brota reynsla vor mannanna, og ef guðfræðin veit það, þá hefir hún orðið að læra það af oss.